

ПРО ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ

Марина РОСТОКА

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
завідувач відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського, НАПН України,
м. Київ, Україна

Розбудова цифрового освітнього простору нині набуває швидких обертів. В умовах надзвичайно небезпечних обставин, у яких опинилося українське суспільство, зокрема тривалого воєнного стану, актуалізується значущість віддаленого формату отримання знання. Виникає потреба у забезпеченні освітньої галузі логічно структурованим, систематизованим контентом. Саме поява цифрових освітніх ресурсів (далі – DER) спонукає дослідників до створення єдиної специфічної інформаційно-освітньої екосистеми (цифрової знанняєвої колекції – ДКС).

Це уможливлуватиме для її користувачів оперативне отримання структурованих продуктів з візуалізованих конструктів знань, тому числі побудованих за допомогою онтологій [7]. Зокрема, онтологічний підхід щодо формування колекцій DER розглянуто у працях таких дослідників, як: Ф. Вербек, Т. Говорущенко, Ю. Дмитрієва, А. Катіфорі, Г. Лепоурас, С. Лібер, К. Халаціс, Б. Містер, С. Монтоло та ін.

До того ж ресурсний підхід цифрової трансформації в українській освіті привернув увагу багатьох дослідників таких, як: В. Биков, Н. Воронова, А. Гуралюк, О. Гуменний, А. Дробін, С. Микитюк, О. Пінчук, О. Спірін та ін.

Науковці й практики проводять комплексні дослідницькі розвідки та визначають роль цифрових освітніх ресурсів у професійній діяльності педагогів в умовах воєнного стану, визначають переваги і недоліки процесу впровадження їх в систему освіти, розкривають суть понять, пов'язаних з DER та їх структурною побудовою [3].

Як зазначає А. Дробін, нині існує наявна *«відсутність єдиного підходу до розуміння природи цифрових освітніх ресурсів, їх загальноприйнятого*

визначення» [2]. Дослідник наголошує на тому, що існують певні проблеми в системі організаційного запровадження цифрових освітніх ресурсів у практику освіти. Зокрема він вважає, що потребує створення/переосмислення/коригувань класифікація DER.

У цьому контексті Н. Воронова зауважує, що вже «формується нове покоління навчальних засобів – цифрові освітні ресурси (ЦОР) (Digital Learning Resources, DLR)». Дослідниця стверджує, що нині пріоритети – за ресурсами відкритої освіти і науки, «які можуть працювати на будь-якому цифровому пристрої, тобто за відкритими цифровими освітніми ресурсами (Open Digital Learning Resources)» [1]. Авторка наголошує на необхідності вивчення й екстраполяції зарубіжного досвіду в українську систему освіти, а також зауважує на «формування й розвиток цифрового освітнього середовища майбутнього покоління (Next Generation of Digital Learning Environment, NGDLE)» [1].

У цьому контексті про цифрові освітні платформи йдеться у дослідженні таких науковців, як: М. Острога, В. Шмоня, О. Шершень. Зокрема авторами проаналізовано суть поняття «відкриті освітні ресурси» та наведено стислий огляд цифрових освітніх платформ [4].

Слід зазначити, що у векторі наукових досліджень ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема таких, як: «Проектування баз знань цифрових освітніх ресурсів» [5] та «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової освіти і педагогіки» [6], відбуваються аналітичні розвідки, здійснюється вивчення джерельної бази, обґрунтовується доцільність застосування адаптивного інструментарію (ІТ), розробляється/оновлюється методологія побудови відповідної бази знань про цифрові освітні ресурси тощо.

Література:

1. Воронова Н. Цифрові освітні ресурси в теорії і практиці сучасної зарубіжної освіти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 2019. Вип. 9. С. 37–47. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.9.2019.174534>

2. Дробін А. А. Класифікація цифрових освітніх ресурсів як засіб уточнення їх практичного цільового призначення. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 201. С. 77–81. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415->

[7988-2021-1-201-77-81](#)

3. Куцак Л. В., Крамаренко І. С., Сірик Е. П. Цифрові освітні ресурси у професійній діяльності сучасних педагогів в реаліях масштабної військової агресії. *Академічні візії*. 2023. Вип. 20. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/411> (дата звернення: 10.03.2024).

4. Острога М., Шамоля В., Шершень О. Цифрові освітні платформи як інструмент реалізації неформальної освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2022. Вип. 10(4). С. 27–36. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i4-004>

5. Design of Knowledge Bases of Digital Educational Resources. *Digital Library NAES of Ukraine*. (2023-2025, ДР № 0123U100475). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100475/> (дата звернення: 10.03.2024).

6. Information and Analytical Support for the Digital Transformation of Education and Pedagogy: Domestic and Foreign. *Digital Library NAES of Ukraine*. (2023–2025, ДР № 0123U100476). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100476/> (дата звернення: 10.03.2024).

7. Rostoka M., Guraliuk A., Kuzmenko O., Bondarenko T., Petryshyn L. Ontological Visualization of Knowledge Structures Based on the Operational Management of Information Objects. *Advances in Intelligent Systems and Computing*. 2021. Vol. 1329. P. 832–840. In: Scopus, WoS, Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-68201-9_82.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ

Тетяна СОБЧЕНКО

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедр інноваційної педагогіки та педагогіки вищої школи Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, м. Харків

Науково-технічний прогрес, поява та розвиток штучного інтелекту, дигітизація усіх сфер життя, зокрема сфери освіти, зумовлюють необхідність модернізації системи освіти.

Варто зазначити, що у сфері освіти впродовж останніх років відбуваються глобальні зміни:

- вимушений дистанційний/змішаний формат навчання впродовж останніх років;